

FENOMENUL MIGRAȚIEI ÎN CONTEXTUL EVOLUTIV-ISTORIC

Artiom Jucov, Larisa Spinei

Școala de Management în Sănătate Publică, USMF „N. Testemițanu”

Summary

Phenomenon of migration in the evolutionary-historical context

During the centuries the phenomenon of migration not only developed and encompassed several territories, but also has evolved. Migration of peoples, especially people of various tribes, known as the Zenith and revocation periods. Appoint a qualifying period or year specific, as the genesis of the phenomenon of migration is not correct, because various historical sources and archaeological data which is sometimes in contradictory with each other for years, figures, facts and scale of the migration phenomenon. Over the centuries, the phenomenon of migration had the same reasons similar to those of today, among them can be named: economic, political, social, military, commercial, etc.

Rezumat

Pe parcursul secolelor fenomenul migrației nu numai că s-a dezvoltat și a cuprins mai multe teritorii, dar și a evoluat. Migrația popoarelor, mai ales a diferitor triburi, persoane, a cunoscut atât apogeul, cât și perioadele de recensiune. A numi o perioadă concretă sau un an anumit, ca punct de geneză a fenomenului de migrație nu este corect, deoarece diferitele surse istorice și arheologice conțin date care uneori se cotrazic în vederea anilor, personajelor, faptelor și amploării fenomenului de migrație. Pe parcursul secolelor, fenomenul migrației a avut aceleași motive asemănătoare cu cele din ziua de astăzi, printre ele pot fi numite cauze: economice, politice, sociale, comerciale, militare etc.

Actualitate

Până în zilele de astăzi, există diverse contradicții și ipoteze privind perioada apariției fenomenului migrației. Dar cert este faptul că posibilitățile crescînde ale acapărării surplusurilor au condus la conflicte episodice între triburi, care s-au derulat în epoca prosperării formației gentilice, se schimbă tot mai mult și mai mult în dese incursiuni asupra altor teritorii, migrațiuni a marilor triburi, în cadrul cărora au fost cucerite pămînturi, vitărit, robi, alte bogății [1].

Astfel, leagănul civilizației mondiale cu drept este socotit Orientul Antic. Statele Orientului Antic au apărut pe acele teritorii care reprezentau depresiunile marilor râuri—Nil, Tigru și Eufrat, Inda și Ganga, Iantzi și Huanhe. Aceasta asigură oamenilor posibilitatea de a folosi apa râurilor pentru irigarea pămînturilor și prin aceasta de a spori producerea produselor alimentare, care servea ca stimul pentru crearea sistemului de divizare a muncii și colaborării interdependente. Rîurile de asemenea serveau și ca arterii de transport [2].

Civilizația Indiei antice în comparație cu statele vecine prezenta o altă lume socioculturală. Ea a apărut în mileniul IV p.e.n.. Mai complet sunt prezentate mărturiile istorice în așa-numita perioada vedică (a II-jumătate a mileniului II p.e.n.—I jumătate a I mileniu e.n.), cînd apare divizarea societății în diferite grupuri sociale. Aceasta a fost favorizată de continuitatea pătrunderii de mai multe secole în India din partea nord-estică a diferitor triburi indo-ariice.

Revenind pe continentul european, ținem să menționăm Statul Spartan. Stabilirea orînduirii statale și publice a Statului Spartan este legată de numele legendarului Lycurg, legislatorul Spartei în sec. IX-VII p.e.n.. Fiind fiul regelui Spartei, el a vizitat multe țări, întorcîndu-se acasă a adus trei lucruri fără de preț: „orînduire statală rațională, legi dure și înțelepte și poemele lui Homer”.

Materiale și metode

Studiul dat este un studiu secundar bazat pe reviiul literaturii din domeniu. Obiectul studiului este de a evidenția migrația ca factor major în modificarea societății, care are impact

major în toate sferele vieții sociale, economice, medicale și politice a societății. Studiul poartă un caracter retrospectiv și de analiză a fenomenului migrației.

Rezultate și discuții

După cunoscuta afirmație, romanii „au cucerit lumea de trei ori”: prima dată—cu legiunile, a doua oară—cu creștinismul; a treia oară— cu dreptul. Autorul Cristina Burian în lucrarea sa „Fenomenul migrației și statul juridic al străinului în dreptul internațional public”, ne vorbește că în limba latină cuvântul migrație înseamnă a schimba reședința, a merge de la un loc la altul, a pleca. *Migratum est Romam* (a se muta cu traiul în Roma), *migrare suis finibus* (a emigra în străinătate); *ex urbe rus habitatum migrare* (a emigra din oraș pentru a se stabili cu traiul în mediul rural), exemple care coincid aproape în totalitate cu conceptul de astăzi a emigrării. În schimb romanii îl foloseau și în alt sens: *Migrare ad generum* (a muta casa la fiu) *ad alium matrimonium migrare* (a emigra la o altă căsătorie= a se recăsători), *migrare in colorem marmoreum* (a emigra la culoarea de marmură). Această noțiune este folosită de asemenea cu construcții: *Jura migrare* (=emigra de la drepturile sale), *omne migrat* (totul este schimbător, totul este trecător), *panta rei* (= totul provine din Heraclitus); *migrare ex hac vita* (a emigra de la această viață =a muri) [3].

Criza de dezvoltare a Imperiului Roman din secolul din sec.IV, reformele întreprinse de către împărat au dus ca în anul 395 e.n. Imperiul Roman a fost divizat între împărații –frați, care au constituit două imperii— Imperiul Roman de Răsărit, sau Bizanț, cu capitala în Constantinopol și Imperiul Roman de Apus. În sec. IV-VII e.n. în Bizanț are loc constituirea feudalismului, ceea ce duce la slăbirea puterii de stat, favorizând în sec. VI-VII e.n. pătrunderea în Imperiul Bizantin a triburile slave. Ei păstrează obiceiurile sale tribuști și favorizează renașterea populației libere autohtone.

Referindu-ne la teritoriul Carpato-dunărean, autorul Costică Voicu ș.a., în lucrarea sa „ Istoria statului și dreptului Românesc”[4], ne comunică că pe teritoriul României civilizația fierului se dezvoltă începând cu secolul al XI-lea î.H., purtătorii acestei civilizații fiind triburile tracice, de origine indo-europeană. Ramura nordică a blocului tracic au constituit-o geto-dacii, două denumiri ale aceluiași popor. Teritoriile populate de geto-daci intră în sfera de interes a lumii grecești, fiind declanșată o veritabilă acțiune de colonizare a bazinului Ponto Euxin (marea Ospitalieră) prin cele 90 de colonii întemeiate pe parcursul a trei secole. Populația grecească stabilită în colonii a exercitat o evidentă influență asupra autohtonilor.

După transformarea Daciei în provincie a Imperiului Roman, așezările umane, localitățile, din Dacia Romană, erau de trei tipuri: colonii, municipii și sate. Coloniile erau putenice centre de romanizare, amplasate în mijlocul populației autohtone, tocmai pentru a exercita o influență necesară asupra acesteia. Colonizarea masivă a Daciei cu populația adusă din celelalte provincii ale Imperiului Roman și sistemul de organizare impus la producerea unei accentuate stratificări sociale, la rupturi clare între clasele și categoriile sociale, fiecare dintre acestea avînd un regim juridic bine reglementat. Prima categorie o reprezenta cetățenii romani, a doua categorie socială cu drepturi limitate o reprezenta latinii: oameni liberi aduși în Dacia din alte provincii ale Imperiului Roman, a treia categorie socială, reprezentînd marea masă a populației libere, a constituit-o peregrinii.

Coloniile erau centre urbane în care locuiau cetățenii romani, de obicei foști ostași care se stabileau în provincie. Cinci dintre orașele din Dacia au avut acest statut: Sarmisegetusa, Apulum, Potaisa, Napoca și Dierna. Singurul oraș format exclusiv de romani este Ulpia Traiana, fondat prin colonizarea masivă a cetățenilor romani [5,6].

După retragerea din Dacia a autorităților și trupelor romane (a.275 î.H.), aici au continuat să locuiască daco-romanii, adică dacii romanizați, împreună cu coloniștii romani, veteranii și dacii liberi. Timp de un mileniu, comunitățile daco-romane au existat în condiții de puternice confruntări cu o serie de triburi migratoare care au invadat, pe rînd, teritoriul fostei provincii romane Dacia: goții, hunii, avarii, slavii etc.

Cele cinci veacuri cuprinse între dispariția Imperiului Roman de Apus (anul 476) și anul 1000 sunt decisive pentru formarea statelor europene. Este perioada de stabilizare a popoarelor care vor da naștere diferitor state europene: este epoca de formare a unei Europe Occidentale de cultură latină (cu puternică prezență germanică) și a unei Europe Occidentale de cultură greacă (cu o puternică prezență slavă). Istoricii recunosc, aproape în unanimitate, rolul fundamental al invaziilor, în formarea Europei. În marele uragan al mișcărilor de populații se disting, cronologic, trei mari cicluri: cel al germanilor, cel al slavilor și arabilor și cel al vikingilor și ungarilor.

La sfârșitul sec. IV- începutul sec. V popoarele Europei au intrat într-o etapă calitativ nouă a dezvoltării sale. La hotarul Antichității și Epocii Medievale se naște o civilizație mai dezvoltată. Apariția ei a coincis cu relocalizare de amploare a popoarelor. Migrația mare a cuprins hunii, germanii, slavii, arabii, sarmații. Apăreau și încetau uniunile de triburi, dispăreau grupuri etnice și chiar întregi popoare.

În cadrul popoarelor migratoare pe teritoriul Europei erau și triburile germanice. Din ele cele mai puternice erau francii. Ei au avut nevoie de mai puțin de 20 de ani, ca la sfârșitul sec. V- încep. sec. VI e.n. să cucerească un teritoriu mare a Galiei.

Primii locuitorii a insulelor britanice au fost triburile britice (celții). Ei au fost cucerți în sec. V e.n. de triburile germanice anglo-saxe.

În sec. VII e.n. triburile slave încep colonizarea Balcanilor. Este creată uniunea a șapte triburi slave. Însă în acest timp pe teritoriul Balcanilor pătrund și triburile tiurcilor-bulgarilor. Între triburile slave și triburile tiurce-bolgar se încheie o alianță.

Nu trebuie să uităm cum apar regii „de fapt niște capetenii de trib”, dar care vor deschide calea ideii de regalitate, atât de străină lumii romane, unde împăratul a rămas atîta timp, măcar formal, „primus inter pares”, dar atât de familiară Evului Mediu. Din prăbușirea unui mare Imperiu pe ruinele căruia se edifică regatele barbare amintite, sintetizînd o moștenire, o formă care umple cu un fond nou, va lua naștere Europa feudală, o Europă a Evului mediu originală în raport cu orice alt ansamblu politic. Nașterea acestei Europe a stat însăși ideea fărâmițării și sintezei realizate între ideologiile imperiale și cele barbare. „Acum se zamislește Europa” afirma Le Goff, vorbind despre structurile pe care Evul Mediu le așează la temeliiile Europei, din care fundația ar consta tocmai în această stabilire a migratorilor pe fostul teritoriu roman.

Fiind elementul etnic statornic și predominant în regiunea carpato-pontică, romanii (vlahii) au asimilat elementele care au rămas în mijlocul lor: gnații, slavii, pecenegi, cumani. În sec. XIII elementele ale ultimilor migratori fuseseră asimilate (slavi, pecenegi), iar cumanii fiind alungați de tătari.

Un loc aparte în istorie îl dețin cruciadele. Începute la apelul lui Papa Urban al II-lea în anul 1095 și sfârșite în anul 1299, cele 7 cruciade, ne mărturisesc despre amplele procese migraționale. Principalul drum pe uscat folosit de cruciați, coboară de-a lungul Dunărei pînă la Belgrad, urmînd apoi cursul Moraviei pînă la Niș. De aici se ajungea la Salonic sau pe la nord de munții Rodopi, prin Sofia și râul Marița, ajungînd la Andrianopol și Constantinopol. Prima cruciadă a dus la întemeierea în Țara Sfîntă a cîtorva state ale căror păstrare sau recucerire au constituit scopul celorlalte. Aceste state au fost; Siria, Ierusalim, Liban, Antiohia, Armenia.

După crearea țărilor românești și îndeosebi a statului moldav, după conducerea acestor țări de marii domnitori ai neamului, peste cîteva secole se instaurează dominația otomană. Astfel, în anii 80 ai sec. XVI este lichidat dreptul de strămutare a țăranilor, ei devenind dependenți de marii boieri. Apare o categorie de țărani numiți lăturași, țărani liberi, care erau veniți și aveau drept la strămutare.

În perioada regimului turco-fanariot are loc consolidarea boierimii. În hrisovul lui C. Mavrocordat din anul 1734 se menționa că boieri sunt doar cei care dețin dregătorii. Apare o categorie socială nouă- ruptași, ruptași deveneau cei întorși de peste hotare sau coloniștii străini care erau stimulați să populeze localitățile pustii. Categoriile lăturașilor și vecinilor (categorie de țărani) au fost păstrată. În anul 1741 țăranilor li se permite să se strămute de pe moșii cu permisiunea administrației ținutului.

Pe parcursul dominației Rusiei, categoriile sociale au fost egalate cu categoriile sociale ale Imperiului Rus. Țăranii rupeși au fost egalați cu țăranii coloniști. Din anul 1828 a fost limitat dreptul de strămutare a țăranilor. Strămutarea era posibilă numai în cazul îndeplinirii a două condiții: - preîntâmpinarea proprietarului cu jumătate de an înainte de plecare; --strămutarea se permitea de la 1 octombrie pînă la 1 aprilie. În iunie a. 1871 reforma agrară s-a extins și asupra coloniștilor, care au primit în proprietate toate pămînturile pe care le-au avut pînă la reformă.

Una din clasificările istorice ale migrațiilor cel mai de invocate, este propusă de Massey și colaboratorii săi în 1998. Aceasta face distincția între patru mari perioade ale migrației din sec. XVI pînă în contemporanietate. Perioada aa.1500-1800, etapa mercantilă, este timpul marilor cuceriri coloniale ale europenilor, iar mișcările de populație sunt preponderent legate de descoperirile unor noi teritorii. Nevoia forței de muncă ieftină, dă naștere celei mai consistente migrații forțate: Migrația sclavilor din Africa în special către Americi, ducînd la dislocarea a milioane de persoane (aproximativ 15 milioane între secolele XV-lea și al XIX-lea).

Perioada aa.1800-1925, etapa industrială,. Pe parcursul, mai mult de 48 de milioane de europeni migrează către Americi (în special SUA, Canada, Argentina) sau Australia și Noua Zeelandă. Numai în intervalul aa.1861-1920, statul american primește aproximativ 30 de milioane de imigranți, în majoritate europeni.

Perioada aa.1925-1960 este astăzi etichetată ca etapă a migrației limitate. Sintagma face mai degrabă referire la evoluția migrației (imigrației) în Statele Unite ale Americii. La nivel global, perioada este marcată de marile reajustări teritoriale, consecințe ale primului război mondial, dar mai ales ale celui de-al doilea. Sute de mii de oameni, fără să-și părăsească teritoriul, devin străini în noile state. Persecuțiile sau teama de persecuție, nevoia de forță de muncă deplasează forțat populații, în special în/către spațiul european.

Perioada din a.1960 pînă astăzi, etapa postindustrială, duce migrația internațională la statutul de fenomen global: tot mai multe state devin fie origine, fie destinație, fie origine și destinație în același timp pentru migrația internațională. Locurile către care se migrează se multiplică și sunt din ce în ce mai diferite: centrul și nordul Europei (anii 1950-1960), ulterior statele bogate în petrol ale Golfului Piersic (după criza din a.1973), ulterior statele cu dezvoltare economică explozivă din sud-estul Asiei și sudul european (anii '80) devin arii de destinație [7].

După terminarea celui de-al Doilea Război Mondial, Europa a cunoscut un mare val de refugiați, aproximativ 30 de milioane, care fugeau din zonele devastate de lupte, mulți din ei s-au instalat în Statele Unite, în țările Commonwealth-ului și în zona occidentală a Germaniei. În scopul realizării reconstrucției au avut loc schimburi de muncitori între țările care dispuneau de rezerve de forță de muncă (Italia, Olanda, Germania de Vest) și țările vecine cu deficit de forță de muncă (Franța, Belgia). Ca urmare, patronii francezi și-au îndreptat interesele spre Spania, Portugalia, Algeria. După stoparea imigrărilor dinspre Răsărit, Germania și-a extins zona de recrutare spre Grecia și Spania, iar apoi spre Iugoslavia și Turcia. Anglia a continuat să solicite forța de muncă din țările Commonwealth-ului și Irlanda. Pentru statele coloniale europene care dispuneau de imperii dincolo de ocean, perioada de decolonizare s-a realizat prin intermediul revenirii masive ale coloniștilor Europei.

Concluzii

- Fenomenul migrației a avut un impact major asupra dezvoltării statelor pe parcursul veacurilor, fiind generat de diferite cauze economice, politice, sociale, comerciale, militare .
- Amplasarea favorabilă a statelor românești în spațiul carpato-pontin a dus la faptul ca fenomenul migrației să aibă un rol major în stabilirea orînduirii lor politice, economice și dezvoltării culturale.
- Influența fenomenului migrației a cunoscut apogeul , cît și perioadele de recensiune, avînd ca legitate de bază evoluția ciclică a sa, durata ciclului variînd de la o perioadă istorică la alta.

Bibliografie

1. Smochină Andrei, Istoria Universală a Statului și Dreptului, Casa Editorial-Poligrafică Bons Offices, Chișinău, 2006, 552- pag (pag.16)
2. Прудников М.Н., История государства и права зарубежных стран, Второе издание, переработанное и дополненное, Издательства Юнити-Дана, Москва, 2004, 366 стр (11 стр)
3. Burian Cristina, Fenomenul migrației și statul juridic al strinului în dreptul internațional public, Inst. De Istorie, Stat și Drept al AȘM, USEM, Asociația de Drept Intern din Rep. Moldova—Chișinău, CEP USM, 2010.—192 pag (p.37)
4. Costică Voicu, Istoria statului și dreptului românesc: curs universitar, Editura Szelvi, București, 2011-pag.9
5. Bantuș Igor, Bantuș, Mariana, Istoria Statului și dreptului Republicii Moldova, Chișinău, 2001—pag.35
6. Cernea Emil, Molcuț Emil, Istoria Statului și Dreptului Românesc, Edit Press Mihaela S.R.L., București, 1999, pag.21
7. Vlăsceanu Lazăr (coord.) ș.a., Sociologie, -Iași:Polirom, 2011-pag. 800

PARTICULARITĂȚILE ORGANIZĂRII ASISTENȚEI MEDICALE URGENTE POPULAȚIEI VÎRSTNICE ÎN CONDIȚIILE ASIGURĂRILOR OBLIGATORII DE SĂNĂTATE

Liviu Mogîldan

Școala de Management în Sănătate Publică, USMF „Nicolae Testemițanu”.

Summary

Characteristics of emergency medical services to elderly population in health insurance system conditions

According to researches done by our colleagues from developed countries, the common problems and needs of older patients are often substantially different from those of younger patients. Older patients may have multiple co-morbidities, cognitive disfunctions, gait disorders, polypharmacy and complex social care needs. Usually they have a higher frequency to call Ambulance. So, many doctors and paramedics are not enough trained in geriatric medicine and find such patients more difficult to manage. That`s why we need in Moldova a specialized study to understand specifics of our patients and to adapt our services to these needs, because, according to pessimistic forecasts, the elderly population will double in coming decades, exceeding 31% of the entire country population of Moldova.

Rezumat

Conform cercetărilor colegilor noștri din țările dezvoltate, problemele și necesitățile pacienților vîrstnici adesea diferă substanțial de cele a pacienților mai tineri. Pacienții vîrstnici au mai multe boli concomitent, disfuncții cognitive, deficiențe de mișcare, tratament medicamentos divers și necesități sociale complexe. De regulă, au o adresabilitate mai înaltă la serviciile de Ambulanță.

Astfel, mulți medici și felceri, neavînd pregătire suficientă în medicina geriatrică, întîmpină dificultăți la deservirea acestor pacienți. Deaceea, în Moldova este necesar un studiu în domeniu, pentru a înțelege mai bine și a adapta serviciile medicale la necesitățile pacienților vîrstnici, deoarece, conform prognozelor pesimiste, populația vîrstnică se va dubla în următoarele decenii, depășind cota de 31% din toată populația țării.